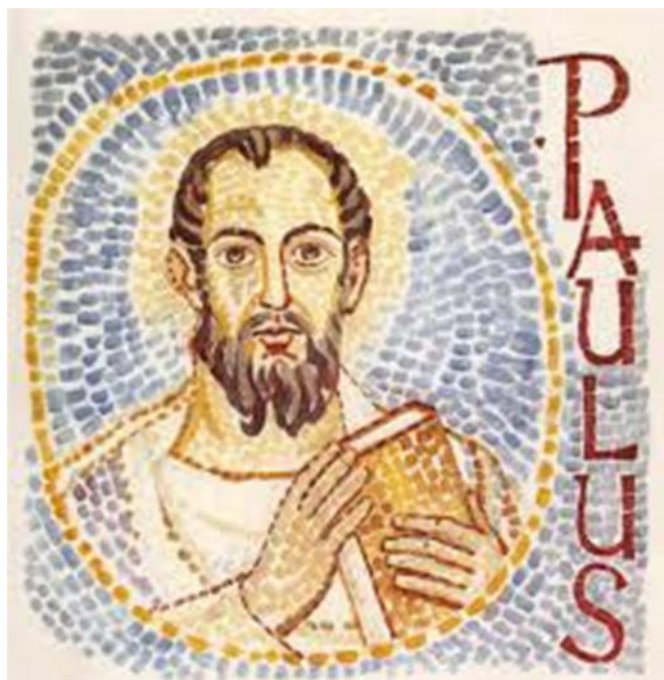

HET KRUIPUNT
Informatiebulletin van de NIGA
10e jaargang nr.3 , oktober 2018
Redactie: Ds. Daco Coppoolse
Opmaak: Ernst H.F. Meijer

AANTREKKELIJKHEID EN IRRITATIE

Bij de laatste editie van Zomergasten op 2 september j.l. schoof de Belgische psychotherapeut/ seksuoloog Esther Perel aan tafel bij Janine Abbring. Als rode draad door het programma liep de mentale

vervreemding die tussen partners kan ontstaan. Bij het filmfragment uit 'Before Sunset' gaf zij als commentaar: wat partners eerst in elkaar aantrekkelijk vinden, kan na verloop van tijd vaak een bron van irritatie worden. In de film loopt de ruzie tussen de twee eerst hoog op. Als zij aangeeft niet langer van hem te houden en tijdelijk radiostilte intreedt, zien we na de adempauze de man opnieuw toenadering zoeken. Voorzichtig probeert hij terug te gaan naar het begin van hun romance en de oorsprong van hun liefde te revitaliseren. Hij wil hun gezamenlijke levensverhaal niet verbreken maar verdiepen. Wat eerst aantrekkelijk is, kan later een bron van irritatie worden. Lukt het de bronader van de liefde die door de vervreemding tijdelijk verstopt is geraakt, weer open krijgen? Een spannend thema. Ik ben zo vrij dit thema te verbinden met het leven van Paulus. Een paar honderd kilometer ten oosten van Alanya ligt Tarsis, de plaats waar deze apostel groot geworden is. Tijdens mijn verblijf in Alanya lees ik een boek waarin de schrijver een reconstructie geeft van zijn leven. Terwijl ik op mijn rug lig te

dobberen in de zee, kijk ik naar de skyline van Alanya en laat de drukte van de stad op mij inwerken. Ik verplaats mij in gedachten naar Tarsis dat waarschijnlijk in de Romeinse tijd net zo'n mondaine indruk maakte als Alanya nu. Aan Tarsis is het verhaal van Antonius (52) en Cleopatra (22) verbonden. Ze zouden er een liefdesbaby hebben verwekt, volgens de Romeinse auteur Plutarchus. Toe maar. Er zal vast net zo'n liberale geest hebben gehangen als in het Alanya van nu waar vrouwen in bikini en boerkini als zusters van hetzelfde huis in vrede samen te water gaan.

Ik schat in dat de jonge Paulus van dit liberale milieu een beetje genoeg moet hebben gekregen en voor zichzelf de discipline van het orthodoxe Joodse kamp heeft gezocht. Als jonge vent moet het hem aantrekkelijk hebben geleken om in Jeruzalem in de leer te gaan bij de farizeeën. Zo komt hij aan de voeten van Gamaliël terecht en leert het scherpe onderscheid wat de Wet van God gebiedt en verbiedt. Het is de periode van de duidelijkheid en begrensdheid. Alles is zwart wit. Hij kan je wel vertellen wat goed en fout is. Grijstinten ontbreken.

WAT EERST AANTREKKELIJK IS, KAN GAAN IRRITEREN!

Veel orthodoxe gelovigen met opvattingen gegoten in beton, krijgen op den duur toch last van twijfels. En misschien ook wel een lichte

weezin tegen zichzelf, als ze ontdekken dat hun omgeving hen niet helemaal serieus neemt en allerlei vooroordelen tegen hen koestert. Dat is de prijs van de

stelligheid waarmee ze het leven hebben omgeven. Fascinerend aan het leven van Paulus is de omslag die hij maakt na zijn ontmoeting met de hemelse Jezus op weg naar Damascus. Het zet zijn leven op de kop. Hij moet er van bijkomen. Ongeveer drie jaar verdwijnt hij onder de radar. En volg je zijn ontwikkeling daarna, dan komt hij uit bij een evangelie waarin hij terugvalt op Abraham, de vader van het geloof (Romeinen 4). De bron is niet langer Mozes. Mozes verbindt Paulus vooral met de Wet. Voortaan heeft Paulus daarmee een wat gecompliceerde relatie. Hoeveel wet moet je in je geloof doen? Besnijdenis, spijswetten, sabbatswetten? De farizeeër Paulus gooit zeker niet alles overboord, maar op zijn reizen langs de liberale handelscentra met Efeze en Korinthe als belangrijkste verblijfplaatsen, zie je hem spreken over het wegvallen van scheidsmuren tussen joden en heidenen. Jezus is niet alleen de messias van het joodse volk, maar ook de redder van de wereld. In hem heeft God de wereld geschapen. Zijn liefde houdt alles samen. De boodschap heeft een kosmopolitische strekking. Zeker mensen die van de handel leven en overal en nergens thuis zijn, zal dit geluid hebben aangesproken.

VIA DE ONTMOETING MET JEZUS KOMT PAULUS UIT BIJ HET GELOOF VAN ABRAHAM

Via het geloof van Abraham – die in de tijd voorafgaat aan Mozes en dus een hoger gezag heeft - komt Paulus uit bij een evangelie dat de grenzen van natiestaten overschrijdt. Mozes was in Paulus farizese tijd aantrekkelijk, maar ging waarschijnlijk langzamerhand irriteren.

Via de ontmoeting met Jezus herbront Paulus zich en komt uit bij het geloof van Abraham. Geloof is vertrouwen. Vertrouwen in God is de basis. En deze basis revitaliseert Paulus. Kom niet bij hem aan met een aanvullende set van verplichtingen. Dat is de dood in de pot en dooft de Geest.

Terug naar Esther Perel. Conflicten in relaties zijn volgens haar signalen die ons manen terug te keren naar de bron van de liefde. Elk huwelijk moet zich van tijd van tijd vernieuwen. Op de vraag van Jeanine Abbring hoe vaak dat in haar huwelijk heeft plaatsgevonden, antwoordt ze: ik denk dat ik al zo'n beetje met mijn vierde huwelijk bezig ben met dezelfde man.

In het spoor van Paulus zal ons geloof zich ook van tijd tot tijd vernieuwen. De meesten van ons zijn de zestig gepasseerd en zullen ontdekt hebben dat ze dingen hebben losgelaten waarvoor ze, toen ze begin twintig waren, hun hand in het vuur staken. Het gaan van een geloofsweg is het ondergaan van een beeldenstorm. Misschien totdat je – net als Paulus – uitkomt bij dat oeververtrouwen in God waarover Abraham spreekt .

Daco Coppoolse

De Atheïst

De atheïst was met de gelovige in gesprek gegaan hij zei god is overbodig en heeft nog nooit bestaan de gelovige zei o ja dat hoor ik wel vaker ik begin er zelfs aan te wennen maar zolang jij God blijft ontkennen heb jij mij nodig

Cor van Vliet

Interview met Gonnie Heij- Kraaijeveld n.a.v. Tien Geboden

Gonnie Heij-Kraaijeveld is geboren 10 januari 1945 te Voorschoten. Na de HBS heeft ze MO Nederlands gestudeerd en een aantal jaren lesgegeven. In 1971 trouwt ze met BertJan. Samen krijgen ze twee dochters. In 2010 overlijdt Bertjan. Intussen is ze oma van drie kleinkinderen. Op zondag 23 september 2018 is ze aanwezig in de

dienst van de NIGA en verzorgt de Schriftlezing. Ik interview Gonnie over haar gedachten bij de Tien Geboden

1 Ik ben de Heer, uw God die u uit het land Egypte, uit de slavernij, heeft bevrijd

Ik hoor hierin dat God met je meegaat en je in de vrijheid zet. Aan het bestaan van God twijfel ik niet. Ik neem Hem als uitgangspunt van mijn denken en doen. Door te

doen zal wel blijken welke kant het opgaat. Je kunt niet alles weten, niet alles overzien. Er is zo'n lied dat begint met de woorden 'We zullen het maar wagen'. Zoiets. Voor mij heeft geloven in God ook te maken met naar de kerk gaan. Samen met anderen de lengte, de breedte, de hoogte en de diepte van de liefde van God verkennen. In je eentje heb je maar beperkt zicht op God. Je kunt elkaar aanvullen en aansporen. Samen bidden hoort daar ook bij. De voorganger reikt bijna altijd iets aan om verder over na te denken .

2 Vereer naast mij geen andere goden

Ik denk dat het hele leven vol afgoden is. Overal waar je heel veel belang aan hecht of veel genoeg aan beleeft, kan in de plaats van God komen. Dat leidt niet direct tot een knieval, maar vormt wel een afleidende factor. Een constante ruis op de lijn. Zoiets. Ik sla niet zo

gauw op hol en dweep ook niet zo snel met iets. Dat heeft met mijn temperament te maken. Ik ben een gelijkmatig mens. Op een gegeven moment ben ik wel tot verdiept geloof gekomen toen ik zelfstandig de bijbel begon te lezen. Ik kreeg het gevoel dat de schellen van mijn ogen vielen. De inhoud had met mijn leven te maken. Dat hielp me om te focussen op wat er werkelijk toe doet.

3 Misbruik de naam van de Heer, uw God, niet

Met dat strenge straffende wat in het tweede gedeelte van de tekst opklinkt, heb ik niets. Ik vind het overigens van weinig respect getuigen om op een negatieve manier de naam van God te gebruiken. Zwakgebod. Daarnaast vind ik het ook van weinig respect getuigen om God voor je karretje te spannen. Je kunt ook zijn naam misbruiken door met stelligheid te zeggen: het is Gods wil dat ..... Daarmee kun je anderen ook manipuleren. Eerlijk gezegd vind ik dat laatste nog erger dan een knetterende vloek. Maar iedereen denkt toch dat hij God aan zijn kant heeft staan? Kan zijn, maar je moet wel bescheiden met Hem omgaan. De tijd zal het leren. Sommige mensen kunnen met stelligheid beweren dat bepaalde acties door God zijn gewild. Ook dan denk ik: wees maar bescheiden, de tijd zal het leren.

4 Houd de sabbat in ere

De sabbat is de kroon van de schepping was een gedachte die naar voren kwam in de dienst van afgelopen zondag. We leven in een tijd dat veel mensen overspannen en heel erg druk zijn. Ik vind

het geweldig dat God ons zijn orde voorhoudt om ons ervoor te behoeden dat we vastdraaien in het leven. Hoe belangrijk is het niet om een goede balans te hebben tussen werken en vrije tijd. Voor het gemak zet ik even een = tussen sabbat en zondag. Zondag is voor mij een dag van vreugde. Een dag van bezinning en ontmoeting, maar niet een dag van beknotting. Op zondag ga ik eigenlijk altijd naar de kerk. Ik beschouw het als een moment van heroriëntatie. Daarnaast is er gelegenheid voor gezelligheid en ontspanning. Zou iemand voorstellen: ga je mee roeien? Dan zou ik dat zeker doen. Rust en plezier in de ontmoetingen. Kernwaarden voor een dag als de zondag.

5. Toon eerbied voor uw vader en uw moeder

Het leven in de generaties heeft een enorme impact. Als dingen in de vorige generaties niet goed zijn gegaan, werkt dat door in de volgende. Ook de positieve invloed van ouders werkt door. Wat betekent eren? Op waarde schatten. Zien wat iemand geeft en dat waarderen. Als het kan ook benoemen. Ik heb gezien dat mijn vader en moeder hun energie en tijd gebruikten om goed voor hun gezin te zorgen. Als kind lazen ze me voor. Mijn vader gaf liever zijn geld uit om zijn kinderen te laten studeren dan dat hij het gebruikte om een nieuwe auto te kopen. Ik ben ook niet blind voor hun negatievere aspecten. Mijn vader kon ook wel opvliegend zijn. Toen hij mij een keer betrapte terwijl ik zonder helm op m'n brommer reed, riep hij mij nijdig toe: "Als ik je nog een keer zonder helm op je brommer zie, dan hak ik hem in tweeën." We waren ook aan elkaar gewaagd. Mijn vader zei met een knipoog: "Ik kan met niemand zo goed ruzie maken als met mijn dochter."

Toen mijn ouders oud waren en meer afhankelijk werden van de zorg van hun kinderen, sprak het vanzelf dat ik iets terug kon doen. Ze waren het meer dan waard.

6 Pleeg geen moord

Soms gun ik het een ander dat hij zichzelf tegenkomt. Ik haat wat hij doet en vind het prima als hij de negatieve gevolgen van zijn daden ondervindt. Zelf zal ik geen wraakactie ondernemen. Ik vind het geen gerechtigheid als mensen slecht zijn en er mee weg komen. Ik hoop op genoegdoening voor de slachtoffers. Hoe sta je tegenover streng straffen? Ik ben tegen de doodstraf. Iemand moet de kans op inkeer krijgen. Zelf hoef ik niet de beul te zijn, maar ik vind het wel fijn te geloven dat God gerechtigheid doet en zich zal wreken. Eerlijk is eerlijk.

7 Pleeg geen overspel

Als je inbreekt in een verbond tussen twee partners of als een van beide partners het gesloten verbond met voeten treedt, dan ben ik daar heel erg op tegen. Daar zit een factor van leugenachtigheid in. Het stiekeme, het verraad, roept boosheid bij me op. Is liegen een keuze? Ja. Vreemdgaan is soms een neiging. Er is een bedrijfsfeest, je hebt teveel op en je belandt in de verkeerde logeerkamer. Een uitglijder. Ik heb er nog wel enig begrip voor, maar ik zeg er wel bij dat ik het nooit geaccepteerd had als dit mijzelf was overkomen. Maar dat liegen, dat stuit me tegen de borst. Het vertrouwen is weg. Ook de kinderen kunnen niet langer op de ouder vertrouwen. Kijk als mensen niet langer op elkaars golflengte zitten, vind ik dat iets anders. Daar kun je eerlijk over zijn naar elkaar. Dan vind ik uit elkaar gaan acceptabel en soms ook wel verstandig. Sommige breuken zijn niet te helen. Dat moet je onder ogen zien. Maar soms is een breuk misschien ook weer wel te helen. Best ingewikkeld allemaal.

8 Steel niet

Waarom zou je willen stelen? Dan voel je blijkbaar bij jezelf een tekort. Je wilt dat aanvullen met wat van de ander is. Daar zet ik tegenover: wees tevreden met wat je hebt. Dat geldt ook voor je kwaliteiten. Probeer jezelf goed genoeg te vinden. Dan heb je niet iets van de ander nodig.

Ik kan zelf niet bedenken dat ik iets gestolen heb. Of misschien toch wel? Ik was op de Middelbare School niet goed in natuurkunde en heb toen dankbaar gebruik gemaakt van de inzichten van een ander die er wel goed in was. Even leentjebuur spelen. Al met al klinkt dat nogal braaf, maar als je een gelijkmatig karakter hebt zoals ik, dan is het ook weer niet zo moeilijk.

9 Leg over de ander geen vals getuigenis af.

Kwade geruchten over een ander verspreiden kunnen hem gevangen nemen. En doe je daar dan aan mee? Vaak genieten mensen van roddels. Je zou niet over een ander moeten praten buiten zijn eigen bijzijn. Iemand opzettelijk willen beschadigen is een veel voorkomende neiging onder mensen. Ik hoop niet dat ik daaraan meedoe. Natuurlijk komen er in een gesprek mensen voorbij. Je kunt ook goede woorden spreken.

10 Zet uw zinnen niet op het huis van een ander

Dit gebod heeft ook weer met tevredenheid te maken. Niet afgunstig zijn op wat een ander heeft. Ik ben nu acht jaar weduwe. Soms heb ik wel het verlangen om dingen van vroeger die ik samen met mijn man heb beleefd, te herbeleven. Maar ik misgun andere stellen hun geluk niet. Dat moeten ze koesteren. Voor mij is dat voorbij. Ik kan

niet zeggen dat ik heel diep treurig ben dat ik het niet meer heb, maar ik ben wel heel dankbaar het te hebben meegemaakt. Ga ik niet op vakantie, dan lig ik niet in mijn kussen te bijten terwijl ik mezelf aan het beklagen ben. Opnieuw, dat heeft ook weer met mijn temperament te maken. Ik ben heel blij met het kleine. Hartelijkheid van mensen gaat het materiële bezit verre te boven.

Daco Coppoolse

Uit de kerngroep

De nieuwe albe

Een toga is normaal gesproken zwart en is overgenomen uit de wetenschappelijke wereld. De albe geeft zuiverheid weer van degene die het draagt. Kortom het woordje toga kan niet meer aan de orde zijn. Het mooie daarbij is dat de albe die normaal gesproken in de katholieke kerken worden gedragen steeds meer bij de

protestanten in zwang is gekomen. Het straalt ook vrolijkheid uit! Dit is een leuke foto van alle Amsterdamse dominees op de Dam, waarbij het overgrote meerderheid de albe droegen en de oudjes (..) de toga. Dit is een leuke foto van alle Amsterdamse dominees op de Dam, waarbij het overgrote meerderheid de Albe droegen en de oudjes (..) de toga.

Onze nieuwe albe.

Van onze adviseur

Maal en verhaal, of niet.....

We zaten gezellig met een groep vrienden te eten in een Portugees restaurant. Mooie gelegenheid om elkaar zo te ontmoeten en de kok had zijn best gedaan. Op een gegeven moment werd mijn aandacht getrokken door een tafelgezelschap schuin tegenover mij. Niet door wat daar allemaal gebeurde, integendeel, juist door wat er helemaal niet gebeurde. Niemand zei daar wat. Af en toe namen de mensen een hap, maar ze waren vooral druk bezig met hun mobieltjes. Niet om elkaar van alles te laten zien en beleven, nee, ieder voor zichzelf. Opgesloten in het eigen bubbeltje van het beeld. Ik vond het vermakelijk en griezelig tegelijk.

En natuurlijk ook ongezellig, want waar blijven we zonder verhalen? Het beeld is opgerukt en ik wil echt niet terug naar het “mobiel loze” tijdperk.

Waarom heeft God mensen gemaakt?, vraagt een kind. Omdat Hij van verhalen houdt, zegt de rabbi. Maar doordat de beelden ons dagelijks overweldigen, spoelen de verhalen als het ware uit ons bestaan weg.

En daarmee verdwijnt het vermogen zelf beelden te laten ontstaan. Beelden die we zelf maken tot in het diepste van onze gedachten en in een ongedachte schakering aan varianten. Een goede verteller is zijn gewicht in goud waard (zolang ik het niet zelf hoeft te betalen, kan ik dat gerust zeggen) want hoe beter er wordt verteld, des te meer is er te zien. Zelfs voor wie zintuiglijk niet eens zien kan.

Een van de mooiste, zo niet het mooiste voorbeeld vind ik nog altijd de Bijbelverhalen, die van het Eerste Testament vooral. Het is niet alleen een pedagogie van het luisteren (lees: horen), maar vooral ook van het kijken en dat begint al op de eerste bladzijde: donker, licht, droog, nat, groen gewas, zon, maan, sterren en ga zo maar door. De verteller komt pas echt op dreef als de mens ten tonele verschijnt. Dan komt de verhalenstroom voorgoed op gang.

Want God, zegt de rabbijn, houdt van verhalen en het zijn mensen, Zijn mensen die ze mogen horen en verder vertellen. Daar kan geen mobieltje tegenop!

Ko Brevet, Adviseur NIGA

Een korte Joodse Witz ter illustratie:

Adam en Eva staan op het punt om na hun tamelijk turbulente verblijf in de tuin van Eden, de wijde wereld in te trekken. Aan de rand van de tuin kijken ze eerst nog even om en dan elkaar aan, zwijgend.

Dan verbreekt Adam de stilte en hij zegt tegen Eva:

“Eva, we hebben heel wat meegemaakt, zeg eens: hou je nog van me?”

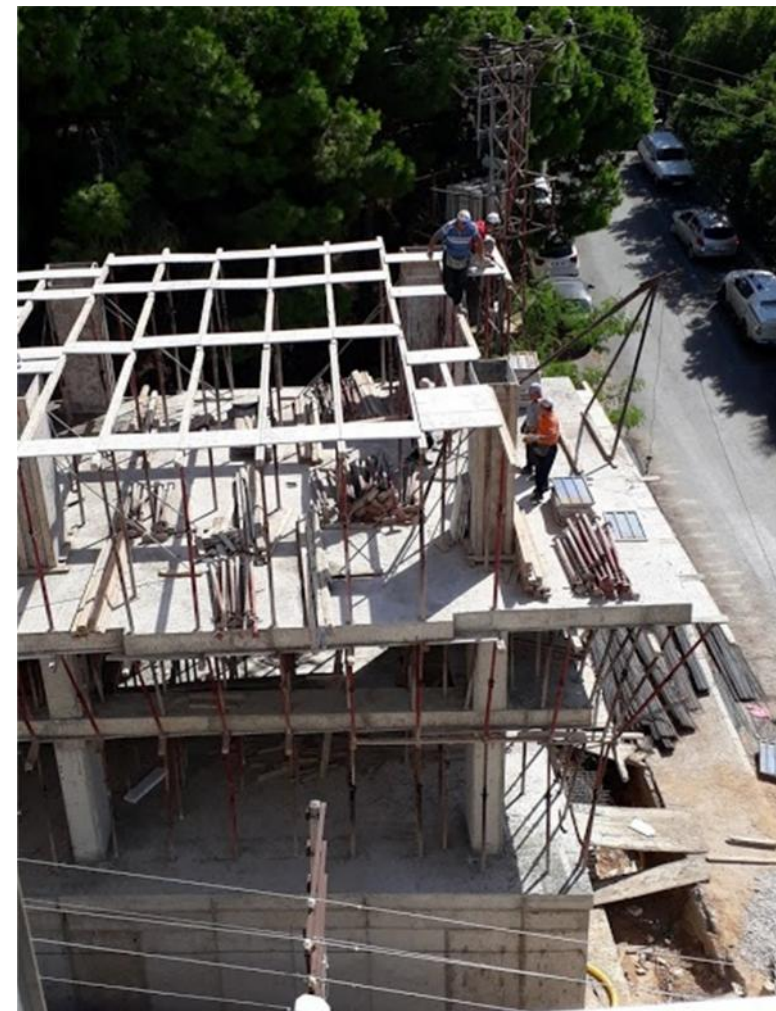
Gevat antwoordt Eva: “ja natuurlijk, van wie anders?”

Ko Brevet.

Uit de Pastorie

'Zes dagen kunt u werken en al uw arbeid verrichten, maar de zevende dag is een rustdag.' In de Turkse bouw houdt men zich strikt daaraan. Slechts één vrije dag in de week. Dat bouwvakkers daarnaast artiesten zijn, laat deze man op de evenwichtsbalk zien. Of hij daarvoor dubbel wordt betaald valt te betwijfelen. Hoort er gewoon bij. Toen wij vijf weken geleden in de pastorie arriveerden werd het vorige pand nog gesloopt. Intussen staan er alweer drie verdiepingen van een nieuw. Binnenkort kijken ze bij ons naar binnen. Niks geen prefab. De platen van de bekisting worden een voor een ter plekke vastgespijkerd, het staaldraad gebogen, omhoog getakeld en in elkaar gevlochten. Zoals deze mannen werken, heb ik nooit gewerkt. Aan dominees wordt wel eens de vraag gesteld wat ze na de zondag op de andere dagen van de week doen? Werken ze wel? In ieder geval niet zoals deze bouwvakkerartiesten. Ze studeren, luisteren en zeggen hopelijk af en toe nog een zinnig woord. Meer kan je eigenlijk niet van ze verwachten. En of dat tot een zichtbaar resultaat leidt zoals op de foto, valt te bezien. De huidige twee pastoriebewoners maken vanuit hun keukenraam een diepe buiging voor de mannen die zich in het zweet werken gedurende tien uur per dag. Als pensionado's past hen bescheidenheid. Op hun manier hopen zij overigens een bijdrage te leveren aan het levend houden van het geloof, de hoop en de liefde in Alanya. 'Hoe?' reageert mijn lief - die intussen mijn stukje leest - een tikkie korzelig. 'Je moet concreet zijn.' Ik draai wat ongemakkelijk op mijn stoel heen en weer en stel voor dat ze in de keuken het brood gaat klaarmaken. Straks stap ik op mijn fiets en ga op weg naar de ziekenhuizen. Daar hoop ik mensen te ontmoeten bij wie ik iets van deze woorden hoop waar te maken. Op hoop van zegen. Ook die van mijn lief. Concreter zal het niet worden.

Daco Coppoolse

www.niga-turkije.nl